

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/66396,Tajemnicze-kryptonimy.html>

ŹRÓDŁO HISTORYCZNE

Tajemnicze kryptonimy

Autor: MARZENA KRUK 28.04.2020

Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego bacznie obserwowało wszelkie przejawy zainteresowania Zbrodnią Katyńską nie tylko w Polsce, ale także na świecie. Wywiad zbierał informacje o każdej inicjatywie wyjaśnienia mordu na polskich oficerach.

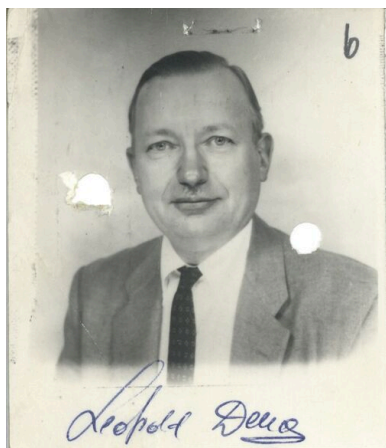
„23-00”/„Farsa”

W materiałach krypt. „23-00”/„Farsa” odnajdujemy dokumenty dotyczące rozpracowywania Amerykańskiego Komitetu do Zbadania Zbrodni Katyńskiej – pierwszego, choć tylko społecznego, ale mającego duże możliwości wpływu na opinię amerykańską, ciała stawiającego sobie za cel wyjaśnienie zbrodni dokonanej w 1940 r. Artur Bliss Lane, który stanął na jego czele, poinformował o utworzeniu Komitetu na konferencji prasowej 29 listopada 1949 r. Bezpieka informacje o planach utworzenia Komitetu oraz środowisku, które do tego dąży, posiadała już we wrześniu.

**Artur Bliss Lane (1894-1956),
przewodniczący Amerykańskiego
Komitetu do Zbadania Zbrodni
Katyńskiej, ambasador USA w
Warszawie w l. 1945-1947. Fot.
domena publiczna**

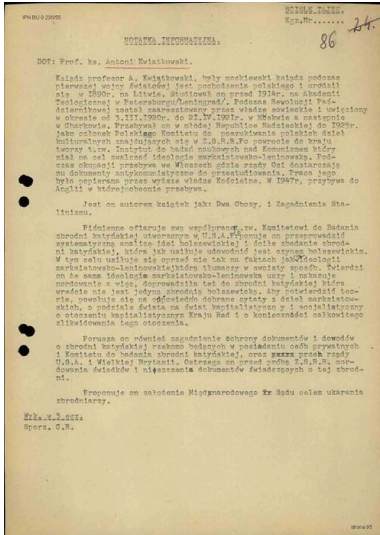

**Leopold Dende (1907-1977) -
współpracownik szefa sowieckiej
siatki wywiadowczej B. Geberta,
agent MBP/MSW. Fot. AIPN**

„Mela”/„M-22”

Dzięki agencji posiadanej w Nowym Jorku oraz Londynie udało się funkcjonariuszom bezpieki zyskać orientację w działaniach Komitetu oraz współpracujących z nim organizacji, jak Kongres Polonii Amerykańskiej, Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, czy Komitet Wolnej Europy. Agent ps. „Mela”/„M-22” – Leopold Dende – informował, iż chęć współpracy z Bliss Lanem zadeklarował Józef Mackiewicz. Szeroko pisał też o akcji zbiórki pieniędzy na działalność, społecznego przeciw, Komitetu i zaangażowania w nią ks. profesora Antoniego Kwiatkowskiego. W ramach tej samej sprawy wywiad komunistyczny prowadził działania wobec powołanej w 1951 r. w Kongresie USA tzw. komisji Maddena. Nie udało mu się jednak wprowadzić w środowisko komisji swojego agenta.

Zebrany materiał stanowią niemal wyłącznie wycinki z prasy polonijnej. Trudno powiedzieć, czy podejmowano, a jeśli tak, to jakie, działania operacyjne, gdyż tego rodzaju materiałów w teczce nie odnajdujemy.

**Notatka informacyjna dot. ks.
prof. A. Kwiatkowskiego. Fot.
AIPN**

9460/12005

60 18 5
dn. 26.IX.49

NOTATKA INFORMACYJNA

Sekcja: III.	№ wchodzący DMA 1447/14-1024/20	Określenie sprawy: Dot: "Komitetu do Zbadania Zbrodni Katyńskiej".
--------------	------------------------------------	---

Skrot materiału:
Zródło: "22-M"

Podlage wyjątkowa:

Uwagi:

Zachowanie:

Data: Podpis ref:

Notatka informacyjna źródła „22-M”. Fot. AIPN

9460/12005

Zródło: Wydział 7. T. 644/5

9 0 1 1 8
59

NOTES D'AGENCE

LEIS LAFFI i trockiści **ROSTINA** prowadzą kатыńską akcję o której zawiadomiliem już kilka dni temu. Współpracują oni z **MIKOŁAJCZYKIM**. Dalsze fakty notuję:

1. Jak dotąd stwierdzają wiadomości z Departamentu Stanu, do tej kaspemli nie ma tam entuzjazmu. Woleliby oni szałowowaną akcję.
2. Brytyjcy obrońcy **HANNUSIENA** zwrócili się do **ROSTINA** o dostarczenie im kатыńskich materiałów, potrzebnych dla obrony ich klienta. Pochomo spotkali się z odmową **ROSTINA**.
3. **MACKIEWICZ Józef**, powtarza Józef, zwrócił się do **ROSTINA** oferując mu z Łódzku swą współpracę.

Data 26.IX.1949 r.

Doniesienie agenturalne, 1949 r. Fot. AIPN

COFNIJ SIĘ